

ارزیابی پزشکان عمومی از برنامه‌های آموزش مداوم دانشگاه علوم پزشکی گلستان

علی آرش^۱، زهرا حصاری^۲، سمیه علیزاده^۳، نگار برومند^{۴*}

تاریخ دریافت: ۹۳/۱۰/۱۹

تاریخ پذیرش: ۹۴/۳/۴

چکیده

مقدمه: با توجه به اهمیت برنامه‌های آموزش مداوم برای پزشکان و این‌که برگزاری برنامه‌های بازآموزی برای پزشکان و بروزرسانی اطلاعات پزشکی آنان یکی از مهم‌ترین وظایف دفتر آموزش مداوم دانشگاه است، مطالعه حاضر با هدف ارزیابی برنامه‌های آموزش مداوم برگزار شده توسط دانشگاه علوم پزشکی گلستان در سال ۱۳۹۰ از دیدگاه پزشکان عمومی، به منظور رفع نقایص و تقویت نقاط قوت آن‌ها انجام گرفت.

روش‌ها: این پژوهش توصیفی-مقطعی با همکاری پزشکان عمومی شرکت‌کننده در پنجم برنامه مدون که در نیمه دوم سال ۱۳۹۰ توسط آموزش مداوم دانشگاه علوم پزشکی گلستان، برگزار گردید، انجام شد. نمونه‌گیری به روش سرشماری و ابزار انجام پژوهش پرسشنامه مورد استفاده اداره کل آموزش مداوم بود. پرسشنامه از دو بخش مشخصات دموگرافیک و زمینه‌ای و ۱۰ سوال در مورد برنامه‌های اجرا شده که بر اساس مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت تنظیم شده بود. پرسشنامه‌ها بین تمامی پزشکان شرکت‌کننده در برنامه‌ها توزیع شد، ۳۳۳ پرسشنامه تکمیل شد. نتایج حاصل با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS بر مبنای آمار توصیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: میانگین سنی شرکت‌کنندگان در پژوهش $40 \pm 6/2$ و میانگین سابقه طبابت آنان $13 \pm 5/9$ بود. میزان پاسخگویی به پرسشنامه‌ها نیز ۸۳ درصد اعلام شد. در این مطالعه $62/7$ درصد از شرکت‌کنندگان، متناسب بودن محتوای برنامه‌ها با نیازهای شغلی‌شان را زیاد و خیلی زیاد ارزیابی کردند. $91/3$ درصد از شرکت‌کنندگان موفقیت برنامه از نظر ارائه مطالب جدید علمی را متوسط و به بالا عنوان کردند در حالی که $62/3$ درصد آن‌ها مشارکت فعال در بحث‌ها (پرسش و پاسخ - بحث و برگزاری پانل) را متوسط به پایین بیان کردند.

نتیجه‌گیری: بیشتر شرکت‌کنندگان در برنامه‌های آموزش مداوم، از محتوای برنامه‌ها از نظر مطالب جدید علمی و متناسب بودن آن‌ها با نیازهای شغلی‌شان، رضایت داشتند. پیشنهاد می‌شود جهت هرچه موثرتر واقع شدن برنامه‌های آموزشی در انتخاب شیوه‌های آموزشی اصول یادگیری بزرگسالان (آندراگوژی) در نظر گرفته شود.

کلید واژه‌ها: ارزیابی، برنامه، آموزش مداوم، پزشکان عمومی

مقدمه

آموزش مداوم به فعالیت‌های پس از فارغ‌التحصیلی که به منظور افزایش دانش، مهارت و یا ارتقای شایستگی حرفه‌ای طراحی می‌شود، اطلاق می‌گردد و امروزه به عنوان یک ضرورت در جهان مطرح است. بسیاری از کشورها در جستجوی آموزش‌های مؤثرتر جهت کاستن از هزینه‌های سیستم‌های بهداشتی-درمانی و پر کردن شکاف میان علم و عمل هستند.

نویسنده مسئول: نگار برومند، گروه چشم پزشکی، گروه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، گرگان، ایران

Negar.broomand@gmail.com

علی آرش، دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، گروه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، گرگان، ایران

زهرا حصاری، گروه بیوشیمی بالینی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران

سمیه علیزاده، دانشجوی دکترای آموزش پزشکی، گروه آموزش پزشکی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران

طی چند دهه گذشته آموزش مداوم جامعه پزشکی برای ارتقای سلامت جامعه توسط اکثر کشورها بکار گرفته شده، کشور ما نیز در همین راستا و به منظور ارتقاء مهارت‌های حرفه‌ای و آگاهی‌های علمی و فنی اعضاء جامعه پزشکی و به روز نگاه داشتن اطلاعات پزشکی، قانون بازآموزی راکه توسط مجلس شورای اسلامی در سال ۱۳۷۵ تصویب شد را به اجرا گذاشت. اکنون، آموزش مداوم توانسته است در سطح منطقه به عنوان یک الگوی بی‌همتا جلوه کند با این حال برای ارتقاء کیفیت آن نیاز به تلاش‌های هدفمند است (۱-۳). برای تدوین برنامه‌های آموزشی باید نیاز یادگیرندگان را تشخیص داد و برای آموزش دانش و مهارت‌ها، روش‌های مناسب انتخاب کرد سپس سیستم ارزشیابی صحیح برای بهبود کیفیت برنامه‌های

بودند که در نیمه دوم سال ۱۳۹۰ توسط آموزش مداوم دانشگاه علوم پزشکی گلستان، در شهر گرگان برگزار گردید، نمونه‌گیری به روش سرشماری و ابزار پژوهش، پرسشنامه مورد استفاده اداره کل آموزش مداوم بود. پرسشنامه طراحی شده شامل ۲ بخش حاوی مشخصات دموگرافیک (سن، جنسیت و سابقه طبابت) و ۱۰ سوال تستی (۹ سوال اول مقیاس ۴ درجه‌ای، سوال ۱۰ مقیاس ۵ درجه‌ای) که کیفیت برنامه‌ها را از دو بعد محتوای آرایه شده و نحوه برگزاری برنامه مورد بررسی قرار داد. ارزیابی صورت گرفته به طور کلی در دو بعد کیفیت محتوای ارائه شده، نحوه برگزاری و اجرای برنامه بود. در بخش کیفیت محتوا برنامه آیت‌های تأثیر برنامه از نظر تحکیم اطلاعات علمی قبلی، متناسب بودن محتواها با نیاز شغلی، ارائه مطالب جدید، امکان شرکت فعال شرکت کنندگان (پرسش و پاسخ، بحث و برگزاری پانل) و در بخش نحوه برگزاری و اجرای برنامه آیت‌های بکارگیری وسایل کمک آموزشی (جزوه اسلاید ویدئو)، طول مدت برگزاری برنامه، نحوه ارائه مطلب، زمان برگزاری و ساعت شروع و پایان برنامه بررسی شد. پزشکان شرکت کننده در پژوهش با استفاده از مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت (از بسیار زیاد تا خیلی کم) به سوالات آن پاسخ دادند. پرسشنامه اداره کل آموزش مداوم در مورد برنامه‌های مختلف مدون تنظیم شده بود و قبل از در اختیار قرار دادن پرسشنامه‌ها، توضیحات لازم جهت پاسخگویی به سوالات داده شد. پرسشنامه‌ها در انتهای هر جلسه در اختیار شرکت کنندگان در پژوهش قرار گرفت. به طور متوسط ۶۰ پرسشنامه در هر جلسه آموزشی توزیع شد. در مجموع ۳۳۳ پرسشنامه تکمیل شد. پس از تکمیل پرسشنامه‌ها در انتهای ۵ برنامه، داده‌ها وارد نرم‌افزار آماری SPSS.Ver.16 شد. جهت ارزیابی نظرات پزشکان شرکت کننده در خصوص نحوه آرایه و کیفیت برنامه‌ها از آماری توصیفی (فراوانی، میانگین و انحراف از معیار) استفاده شد.

یافته‌ها

میانگین سنی شرکت کنندگان در این مطالعه $40 \pm 6/2$ و میانگین سابقه طبابت آنان $13 \pm 5/9$ بود. از بین این افراد ۹۳ نفر جنسیت خود را مشخص کردند که ۱۴ نفر (۱۵ درصد) نفر زن و ۷۹ نفر (۸۴/۹ درصد) مرد بودند. میزان پاسخگویی به پرسشنامه‌ها نیز ۸۳ درصد بود. در این مطالعه سوالات براساس مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت (از بسیار زیاد تا نمره پنج تا خیلی کم با نمره یک) تنظیم گردیدند، بطوری که حداقل نمره برای هر سوال یک و حداکثر پنج محاسبه شد.

آموزش مداوم تدوین نمود. تعیین اولویت‌های آموزشی مورد نیاز و روش‌های مؤثر آموزشی پزشکان عمومی با استفاده از نظرات آنان است (۴-۶). شناسایی این نیازها می‌تواند در سطوح مختلف منجر به افزایش و بهبود سطح کیفیت آموزش پزشکی و بهداشت و در نتیجه کارایی و اثربخشی هرچه سریع‌تر سیستم سلامت شود و این امر بخشی از سیاست دولت برای توسعه آموزش مداوم پزشکی است (۸،۷). با توجه به اهمیت آموزش مداوم در ارتقای دانش و مهارت‌های پزشکان و همچنین به روز نگاه داشتن اطلاعات آن‌ها، استفاده از نظرات پزشکان در زمینه‌های مختلف اجرای برنامه اعم از محتوای برنامه‌ها، کاربردی بودن مطالب ارائه شده و روش ارائه مطالب می‌تواند در بهبود کیفیت برگزاری دوره‌های آموزشی مذکور مفید باشد (۱). از زمان به رسمیت شناخته شدن آموزش مداوم برای جامعه پزشکی (۱۹۷۴) مطالعات زیادی در خصوص این برنامه‌ها انجام شده است (۹). مطالعه‌ای که توسط روتر (Roter) و همکاران در آمریکا، با هدف تاثیر برنامه‌های آموزش مداوم بر روی مهارت‌های ارتباطی پزشکان و رضایت بیماران انجام گرفت، نتایج نشان داد که پزشکان شرکت کننده در این برنامه‌ها، رابطه‌ای بهتر با بیماران خود برقرار کرده‌اند (۱۰).

همانطور که بیان شد ارزیابی برنامه‌های برگزار شده گامی مؤثر در جهت بهبود برنامه‌ها می‌باشد البته باید در نظر گرفت ارزیابی برنامه‌ها باید هر دو بعد محتوا و نحوه برگزاری را در بر گیرد. مطالعه چنگیز و همکاران در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان نیز نشان داد که بازنگری در شیوه اجرایی برنامه‌های مدون دارای اهمیت بیشتری نسبت به بازنگری در محتوای برنامه‌ها و عناوین آن بوده است در این مطالعه توصیه بر استفاده بیشتر از شیوه‌های فعال یادگیری و مسأله محور شد (۴). مطالعات دیگری نیز در این راستا انجام شده است که بر ضرورت تهیه محتوای آموزشی برنامه‌ها متناسب با نیاز فراگیران و انتخاب محتوا با مشارکت آنان که می‌تواند منجر به افزایش آگاهی، نگرش و عملکرد پزشکان عمومی گردد، تاکید شده است (۱۱-۱۳). مطالعه حاضر با هدف ارزیابی نظرات پزشکان عمومی به عنوان گروه هدف برنامه‌های آموزش مداوم در خصوص این برنامه‌ها در دانشگاه علوم پزشکی گلستان انجام گرفت.

روش‌ها

پژوهش حاضر از نوع توصیفی - مقطعی است. جامعه آماری شامل کلیه پزشکان عمومی شرکت کننده در ۵ برنامه مدون

مطالعه حاضر نشان داد که بیشتر پزشکان اظهار داشته‌اند که برنامه‌های برگزار شده موجب تحکیم اطلاعات قبلی و ارائه مطالب جدید شده است که نتیجه به دست آمده با برخی پژوهش‌های دیگر در این زمینه مطابقت دارد. از جمله بر اساس پژوهشی که در دانشگاه علوم پزشکی بندرعباس در سال ۱۳۸۵ با هدف بررسی نظرات پزشکان عمومی در خصوص برنامه‌های آموزش انجام شده بود ۶۷ درصد شرکت‌کنندگان معتقد بودند که آموزش مداوم باعث ارتقای مهارت‌های بالینی آنها شده است (۱). همچنین در پژوهش انجام شده در دانشگاه علوم پزشکی تبریز که با هدف بررسی کیفیت برنامه‌های آموزش مداوم پزشکان عمومی انجام شد ۶۲/۹ درصد شرکت‌کنندگان توانایی برنامه آموزش مداوم را در بروز کردن اطلاعات در حد زیاد و بسیار زیاد ارزیابی کردند (۱۴). همچنین در مطالعه‌ای در دانشگاه علوم پزشکی ایران، درباره سمینارها و کارگاه‌های برگزار شده از سال ۸۶ تا ۸۸، ۶۹/۷ درصد شرکت‌کنندگان موفقیت برنامه را در به روز کردن دانش مضمولین در حد بالا بیان نمودند (۱۵). در پژوهش حاضر بیشتر از نیمی از پزشکان شرکت کننده، برنامه برگزار شده را متناسب با نیازهای شغلی‌شان ارزیابی کرده‌اند. در مطالعه‌ای که در دانشگاه علوم پزشکی قزوین به بررسی نظرات پزشکان و دندان‌پزشکان و داروسازان در خصوص برنامه‌های آموزش مداوم پرداخته شده بود بعد از تحکیم اطلاعات قبلی و آرایه مطالب جدید، تناسب محتوا با نیاز شغلی شرکت‌کنندگان بیان شد (۱۶). در بررسی سال ۱۳۷۵ از برنامه‌های آموزش مداوم، که با توجه به تطابق نیازهای آموزشی با بیماری‌های شایع، انجام شد در نهایت عدم هم‌خوانی این برنامه‌ها با شیوع بیماری‌ها در جامعه گزارش شد و عمده‌ترین نارضایتی شرکت‌کنندگان، عدم هم‌خوانی نیازهای شغلی افراد و مشکلات بالینی پزشکان با موضوعات مطرح شده در برنامه‌های بازآموزی بود (۱۷)؛ انجمن پزشکی آمریکا یکی از عوامل ترغیب پزشکان و افزایش انگیزه برای شرکت در برنامه‌های آموزش مداوم را شناسایی نیازهای آموزشی آن‌ها دانسته است (۱۸) ضمن این که تنظیم محتوا و نحوه اجرای بازآموزی‌ها بر اساس دیدگاه مخاطبین و انطباق آن با نیازهای شغلی ایشان، با طراحی و اجرای یک سیستم نیازسنجی علمی از افراد ذینفع و صاحب‌نظر در بازآموزی‌ها در افزایش انگیزه شرکت و حضور فعال پزشکان عمومی در برنامه‌های آموزش مداوم مؤثر است (۲۰، ۱۹) به نظر می‌رسد که با توجه به نتیجه حاصل از این پژوهش و مقایسه آن با نتایج پژوهش سال ۱۳۷۵ با

۶۲/۷ درصد از پزشکان، متناسب بودن محتوای برنامه‌ها با نیازهای شغلی‌شان را زیاد و خیلی زیاد ارزیابی کردند. رضایت ۶۵/۵ درصد از پزشکان از نحوه ارائه مطالب، زیاد و بسیار زیاد و ۲۳ درصد رضایت متوسط داشتند. ۹۱/۳ درصد از پزشکان موفقیت برنامه از نظر ارائه مطالب جدید علمی را متوسط و به بالا عنوان کردند در حالی که ۶۲/۳ درصد آن‌ها مشارکت فعال در بحث‌ها (پرسش و پاسخ، بحث و برگزاری پانل) را متوسط به پایین بیان کردند. ۶۵/۸ درصد از پزشکان بر این باورند که موفقیت برنامه از نظر تحکیم اطلاعات علمی قبلی آنان، زیاد و بسیار زیاد بوده است (جدول ۱).

از نظر روش بهتر ارائه مطالب آموزشی نتایج به ترتیب اولویت به این صورت حاصل شد که ارائه مطلب بر اساس گزارش مورد (۶۸ درصد)، استفاده از فیلم‌های آموزشی (۶۵ درصد)، برگزاری پانل و مشارکت شرکت‌کنندگان در بحث (۴۳ درصد)، سخنرانی (۲۰ درصد).

جدول ۱: نظرات پزشکان عمومی شرکت کننده بر حسب سئوالات

آیتم‌های مورد بررسی	انحراف معیار \pm میانگین
۱ موفقیت برنامه از نظر تحکیم اطلاعات علمی قبلی	۳/۸۱ \pm ۰/۸۷
۲ موفقیت برنامه از نظر ارائه مطالب جدید علمی	۳/۶۴ \pm ۰/۹۳
۳ متناسب بودن محتوای برنامه‌ها با نیازهای شغلی شما	۳/۷۷ \pm ۰/۹۸
۴ مشارکت فعال در بحثها (پرسش و پاسخ - بحث و برگزاری پانل)	۳/۱۷ \pm ۱/۱۴
۵ میزان رضایت شما از بکارگیری وسایل کمک آموزشی (جزوه اسلاید ویدئو)	۳/۶۲ \pm ۱/۰۱
۶ میزان رضایت شما از طول مدت زمان برگزاری برنامه	۳/۷۲ \pm ۰/۹۹
۷ میزان رضایت شما از نحوه ارائه مطلب	۳/۶۷ \pm ۰/۹۷
۸ میزان رضایت شما از زمان برگزاری برنامه (روز برگزاری در هفته)	۳/۹۷ \pm ۰/۹۰
۹ میزان رضایت شما در زمان شروع و پایان برنامه	۳/۹۱ \pm ۰/۷۹

بحث و نتیجه‌گیری

مطالعه حاضر با هدف ارزیابی نظرات پزشکان عمومی از برنامه‌های آموزش مداوم در دانشگاه علوم پزشکی گلستان انجام شد. از اهداف آموزش مداوم پزشکی، ارائه مطالب جدید علمی، به روز نگه داشتن مهارت‌ها و تکامل حرفه‌ای پزشکان است تا بتوانند نیازهای بیماران و سیستم سلامت را به خوبی برآورده سازند و موجب بهبود سیستم سلامت گردند. نتایج

همچنین شرکت‌کنندگان استفاده از وسایل کمک‌آموزشی را به عنوان موثرترین روش بیان نمودند (۹). بر اساس نتایج کسب شده در پژوهش حاضر، پزشکان شرکت‌کننده از زمان و طول مدت برگزاری برنامه‌ها رضایت داشته‌اند. با وجود این که بیشتر پزشکان شرکت‌کننده در برنامه مداوم دانشگاه علوم پزشکی گلستان از محتوای برنامه‌ها از نظر مطالب جدید علمی و متناسب بودن آن‌ها با نیازهای شغلی‌شان رضایت داشتند. به نظر می‌رسد که پس از سال‌ها از شروع برگزاری برنامه‌های آموزش مداوم هنوز کیفیت محتوای ارایه و اجرای برنامه‌ها دغدغه پزشکان شرکت‌کننده در برنامه‌ها است. افزایش تعامل و تبادل نظر میان پزشکان و دفتر آموزش مداوم که مسئول برگزاری برنامه‌ها می‌باشد، می‌تواند باعث افزایش هر چه بیشتر تطابق برگزاری برنامه‌ها با نیازهای رایج و روزمره شغلی آنان گردد. لذا پیشنهاد می‌شود جهت هرچه موثرتر واقع شدن برنامه‌های آموزشی در انتخاب شیوه‌های آموزشی، اصول یادگیری بزرگسالان (آندراگوژی) در ارزیابی تمام ابعاد و تاثیرات برنامه‌ها در نظر گرفته شود. یکی از محدودیت‌های این پژوهش استفاده از ابزار تدوین شده اداره کل آموزش مداوم بود.

قدردانی

این مطالعه حاصل طرح تحقیقاتی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی است از معاونت فناوری و تحقیقات دانشگاه علوم پزشکی گلستان جهت حمایت مالی و معنوی تشکر می‌شود. همچنین از همکاری و مشارکت تمامی شرکت‌کنندگان در این طرح و تمام مدیران و کارشناسان آموزش مداوم که ما را در پیشبرد این پژوهش یاری رساندند تقدیر و تشکر می‌گردد.

References

- 1- Safa Isini AH, Kheyr Andish M, Zare Sh. Asghari N, Safa H. [Viewpoint of Bandar Abbas general practitioners' on continuous medical education programs]. Medical journal of Hormozgan university of medical science 2006; 10(2): 173-177. [Persian]
- 2- Ebadi A, Vanaki Z, Nahrir B, Hekmatpou D. [Pathology of Continuing Educational Programs in Iran Medical Society]. Strides in Development of Medical Education 2008; 4(2): 140-145. [Persian]
- 3- Haghani F, Shari`atmadari A, Naderi E, Yousefi A. Teaching Methods Used by General Practitioners' Continuing Education Programs in Isfahan University of Medical Sciences. Iranian Journal of Medical Education 2003; 3 (2): 15-21. [Persian]
- 4- Changiz T, Mir shamsi M, Afshin nia F, Shams B, et al. [Viewpoint of Esfahan general practitioners' on content and methods of continuous medical education programs]. TUMJ. Special 4th National Conference on Medical Education 2000. [Persian]

گذشت زمان تناسب برنامه‌های آموزش مداوم با نیازهای شغلی گروه هدف تا حدودی بهبود یافته است.

نتایج مطالعه حاضر حاکی از آن بود که کمتر از نیمی از پزشکان از میزان مشارکت در بحث‌ها رضایت داشته‌اند. به نظر می‌رسد استفاده از روش‌های تعاملی باعث رضایت بیشتر شرکت‌کنندگان خواهد شد چنان‌که در برخی مطالعات نیز به این موضوع اشاره شده است. دیویس (Davis) و همکاران در مرور ۵۰ مقاله مرتبط با بررسی تاثیر برنامه‌های آموزش مداوم (۲۲) و صفا در ارزیابی برنامه‌های آموزش مداوم دانشگاه بندرعباس به این نکته اشاره کرده‌اند که استفاده از روش‌های تعاملی که فرصت بیشتری را برای بحث فراهم می‌کند، به مراتب از روش‌های انفعالی مانند سخنرانی موثرتر است و پزشکان عمومی روش تدریس بحث جمعی را ترجیح می‌دهند (۱).

مطالعه حسینی و همکاران نشان داد که شرکت‌کنندگان در برنامه مدون آموزش مداوم بر تغییر روش‌های تدریس و استفاده از پرسش و پاسخ معرفی بیمار و برگزاری کارگاه تأکید داشتند (۲۳). به نظر می‌رسد در صورتی که از شیوه‌های متنوع تدریس استفاده شود ممکن است میزان رضایت شرکت‌کنندگان نیز افزایش یابد. یکی از دلایل نارضایتی از برنامه‌های آموزش مداوم و کاهش انگیزه شرکت‌کنندگان در برنامه‌ها، عدم استفاده از وسایل کمک‌آموزشی است، بطوری‌که در مطالعه‌ای که در دانشگاه علوم پزشکی زاهدان انجام شد عدم استفاده از وسایل کمک‌آموزشی را از نکات منفی برنامه‌های آموزش مداوم ذکر کرده‌اند، در مطالعه حاضر بیش از نیمی از پزشکان از بکارگیری وسایل کمک‌آموزشی در برنامه‌های آموزش مداوم این دانشگاه رضایت زیاد و بسیار زیاد داشتند،

- 5- Kousha A, Khoshnevis P, Sadeghzadeh M, Kazemi N, Nourian A, Mousavinasab N. General physicians' viewpoints on continuing education programs in Zanjan province. *Iranian Journal of Medical Education* 2011; 11 (2): 165-166. [Persian]
- 6- Shirazi M, Zinanlou A, Alaedini F. [Needs and educational practices of general practitioners' views of the participants of Tehran University of Medical Sciences 2000-2001]. *Iranian Journal of Medical Education* 2002; 2 (0) 79-80. [Persian]
- 7- Hosseini J. [Programs of continuing medical education programs of community health needs]. *Journal of Research in Medical Sciences* 1998; 1 (3): 39-43. [Persian]
- 8- Anbari Z. To study the factors of establishing motivation in general physicians in order to enter into continuing education programs in Arak University of Medical Sciences in 2002. *Iranian Journal of Medical Education* 2002; 2 (0): 13-14. [Persian]
- 9- Bordji A, Imani M, Moradi A. [The study of general practitioners' views on the content of composed programs in Zahedan]. *Tabibe shargh* 2004; 6 (2): 145-151. [Persian]
- 10-Roter D, Rosenbaum G, Negri B, Renaud D, DiPrete-Brown L, Hernandez O. The effects of continuing medical education program in Interpersonal communication skills on doctor practice and patient satisfaction in Trinidad and Tobago. *Med Educ* 1998; 32: 181-9.
- 11-Hosseini SJ, Aslani A, Afsharian P, et al. [Implementation and evaluation of a continuing education program (of infertility), based on the identification of needs]. *Journal of Community Medicine Office of Continuing Education* 2001; 14: 30. [Persian]
- 12-Hosseini SJ, Aslani A, Azizi F, et al. Evaluation of a continuing medical education program about kidney stones. *TUMJ. Special Fourth National Conference on Medical Education* 2000; 27. [Persian]
- 13-Amini A, Kargarmaher MH, Hatami Sadabadi F, Salami H. Determining CME needs of general physicians in East Azarbaijan province. *Iranian Journal of Medical Education* 2002; 2 (0): 12-12 [Persian]
- 14-Amirnia M, Mohammadi F, Vahidi R, Mohammadzadeh M, Ghojazadeh M, Hejazi SA, Zadegan A. [General Practitioners' Views toward Quality of Continuing Medical Education Programs in Tabriz]. *Iranian Journal of Medical Education* 2012; 12 (4): 231-239. [Persian]
- 15-Bahador H, Pazooki A, Kabir A. [Effectiveness of continuing medical education considering participants idea in Iran University]. *J Pak Med Assoc* 2010; 60 (6): 435-439.
- 16-Motiei Langroudi H, Hajmanouchehri F. [General Physicians, Dentists and Pharmacists Views About Open Training And Continuous Education in Ghazvin City in 2003]. 1st International conference on reform & change management in medical education; 2003 November 30-December 2, Iran, Tehran, shahid beheshti university 2003. [Persian]
- 17-Hosseini J. [Continuing medical education in Iran]. *Research in Medical Sciences* 1998; 1 (3): 44-47. [Persian]
- 18-Mann V. Educating medical students: lesson from research in continuing education. *Acad Med* 1994; 64 (1): 41-7.
- 19-Zobeiri M; Ataei M; Abdolmalek P. [Continuing Medical Education (CME) Programs Efficiency and Needs of General Practitioners (GPs) (Kermanshah 2003)]. *Medical journal of Kermanshah university of medical science* 2010; 11 (1): 69-76. [Persian]
- 20-Vahidshahi K, Mahmoudi M, shahbaznezhad L, Ghafari saravi V. [The Viewpoints of General Physicians toward Continuing Medical Education Programs' Implementation Status and the Participants' Motivation]. *Iranian Journal of Medical Education* 2007; 7 (1): 161-167. [persian]

- 21-Aminoroaya M, Yarmohammadian MH, Yousefy A. [Educational Needs of Education Experts in Isfahan University of Medical Sciences]. Iranian Journal of Medical Education 2002; 2 (2): 5-13. [Persian]
- 22-Davis DA, Thomson MA, Oxman AD, Haynes RB. Evidence for effectiveness of CME: a review of 50 randomized trials. JAMA 1992; 268: 1111-7.
- 23-Hosseini SJ, Shamaelian F. [Revised in continuing education programs]. Journal of medicine. Special Special Fourth National Conference on Medical Education 2000; 153-154. [persian]

General practitioners Assessment of Continuing Education Programs in Golestan University of Medical Sciences

Arash A¹, Hesari Z², Alizadeh S³, Broomand N^{4*}

Received: 2015/1/9

Accepted: 2015/5/25

Abstract

Introduction: Considering the importance of continuing education programs for physician, so the most important duty of planners and office managers is holding and updating medical information, in this regards, this study aimed to assess continuing education programs from view points of general practitioners to modify the weaknesses and enhance the strengths of these programs in Golestan university of medical sciences.

Methods: This cross-sectional study has been done on general practitioners participating in the 5 Continuing medical education programs holding in second half of 2012 in Golestan university of medical sciences. sampling method was census and Instruments for doing this research was a questionnaire used by the office of continuing medical education in university. The questionnaire was composed of two parts: The first section consists of 10 questions on demographic characteristics, underlying the second part of the program implemented based on the Likert scale. questionnaires were distributed among all physicians participating in these programs and 333 questionnaires (an average of 60 questions per program) were completed. The results using of SPSS software based on descriptive statistics (mean and standard deviation) were analyzed.

Results: The average age of participants in this study was 40 ± 6.2 years, and their history of medical practices were 13 ± 5.9 . the rate of responding to the questionnaire was 83%. In this study, 62.7 % of the participants believed that corresponding of the content of programs to their business needs was high and very high. 91.3% of physicians declare the rate of success of programs in presenting new scientific material were moderate and more, while 62.3 consider active participation in discussion (questions and answering, discussion and implementation panel) was moderate to low.

Conclusions: More participants in CME programs declare their satisfaction of the contents of the programs regarding new scientific materials and corresponding with their job needs, it is suggested adult learning methods must be considered so that CME programs become more effective.

Keywords: Assessment, Programs, Continuing Education, General practitioners

Corresponding Author: Broomand N, Associate, Ophthalmologist, Department of Medical Education, Golestan University of medical science, Gorgan, Iran. Negar.broomand@gmail.com

Arash A, Msc student in Educational Management, Department of Medical Education, Golestan University of medical science, Golestan, Iran.

Hesari Z, Ph.D Student in Clinical Biochemistry, Department of Clinical Biochemistry, school of Medicine, Iran University of medical sciences, Tehran, Iran.

Alizadeh S, Ph.D Student in Medical Education, Department of Medical Education, school of Medicine, Iran University of medical sciences, Tehran, Iran.